

Mallivastaukset:

Tullakseen valintakelpoiseksi hakijan tuli saada aineistokokeesta vähintään 10 pistettä. Hänen täytyi vastata hyväksytysti sekä suomenkielisestä että vieraskielisestä osiosta tehtyihin kysymyksiin. Aineistokokeesta voi saada yhteensä 50 pistettä.

Aineistokokeen suomenkielinen teksti = I Osio

Raamatuntutkimuksessa on erilaisten lahkomallien avulla usein pyritty kuvaamaan ryhmien eroja suhteessa toisiinsa: toiset ryhmittymät rakentavat raja-aitoja suhteessaan toisiin ryhmiin ja toiset ryhmät säilyvät avoimempina muita ryhmittymiä kohtaan. Jos ymmärretään lahkoon olevan jollakin tavalla jännitteisessä suhteessa sosiokulttuuriseen ympäristöönsä, voidaan tutkia, millaisissa asioissa jännite yleensä esiintyy.

1. Rodney Stark ja William Sim Bainbridge tarkastelevat lahkoille tyypillistä jännitteistä suhdetta sosiokulttuuriseen ympäristöön erittelemällä tällaisessa jännitteessä ainakin *kolme "mitattavaa" tekijää*. "Mitattavat" tekijät näyttävät erilaisina erilaisissa ympäristöissä. Oleellista on havaita ryhmän dynaaminen luonne: toisessa ympäristössä jännite voi olla suurempi, toisessa pienempi.

Ensimmäinen niistä "mitattavista" tekijöistä on *vihamielisyys*, mikä näkyy esimerkiksi ryhmän jäsenten osoittamassa poleemisessa kielessä sekä myös fyysisenä väkivaltana. Toisena "mitattavana" tekijänä he mainitsevat *erilaisuuden*. Ryhmän jäsenet poikkeavat keskimäärin vallitsevan yhteiskunnan normeista.

Kolmantena tekijänä Stark ja Bainbridge ottavat esille *erottumisen*. Ryhmän jäsenten sosiaaliset verkostot rajoittuvat pääasiassa oman ryhmän jäseniin. Sen sijaan kanssakäyminen ulkopuolisten kanssa on rajoitettu tai säädelty.

2. Cecilia Wassen ja Jutta Jokiranta ovat hyödyntäneet näitä mittareita Qumranin tekstien tutkimuksessa. Heidän mukaansa Qumranin liikkeen jännite näyttää olleen suhteellisen suuri. Se on mahdollisesti, jopa todennäköisesti, vaihdellut liikkeen yli satavuotisen historian aikana.

Wassen ja Jokiranta ovat tarkastelleet sääntöteksteissä heijastuvaa jännitettä edellä mainittujen kolmen tekijän valossa.

1. *Vihamielisyys*: Sääntötekstit erityisesti ja liikkeen raamatuntulkinta ovat poleemisia ja luovat voimakkaan vastakohta-asettelun. Vastakohtaisuus ilmeni käytännön elämässä, sillä jäsenyyden kriteerit olivat tiukat ja erotettuja jäseniä kohdeltiin ulkopuolisten tavoin. Ainoastaan liikkeen jäsenillä katsottiin olevan lain noudattamiseen tarvittava tieto ja taito. Sen sijaan Wassenin ja Jokirannan mukaan fyysisestä väkivallasta ulkopuolisia kohtaan ei ole näyttöä.

2. *Erilaisuus*: Liike edellytti jäseniltään liittymistä yhteisöön ja sen järjestyssääntöjen noudattamista sekä myös monessa tapauksessa poikkeavan laintulkinnan noudattamista. Wassenin ja Jokirannan mukaan tämän seurauksena liikkeen jäsenet erottuivat muista juutalaisista esimerkiksi sapatin noudattamisessa, useissa puhtausvaatimuksissa ja juhlien viettämisessä oman kalenterinsa mukaan. Liikkeen toimintaa leimasi oma ateriayhteys.

3. *Erottuminen*: Wassen ja Jokiranta tuovat esiin, että liike vältti kontakteja ulkopuolisiin säilyttääkseen oman puhtautensa. Se sääтели jäsentensä avioitumista ja muita sosiaalisia suhteita. Ryhmän sisällä jäsenet olivat heidän mukaansa riippuvaisia hierarkkisesta järjestelmästä. Ryhmän sisäinen kanssakäyminen oli tiivistä.

Tehtävien 1-2 arvostelu:

Kokonaispistemäärä tehtävistä 1-2 on 30 pistettä. Se jakaantuu tasan 1-2 tehtävien kesken (15 p+15 p). Ensimmäisessä tehtävässä erotellaan kolme ”mitattavaa” tekijää. Kunkin mainitseminen ja tutkijoiden (Stark ja Bainbridge) määritelmän esittäminen on max. 5 p arvoinen (3 x 5 p) ja toisessa tehtävässä kolmen tekijän esittely em. Qumran-tutkimuksen esimerkein on max. 5 p arvoinen (3 x 5 p).

Aineistokokeen vieraskielinen teksti = II OSIO

Davies - Brooke - Callaway pohtivat kysymystä, oliko ajanlaskumme alussa olemassa ”normatiivista” juutalaisuutta eli kaikille juutalaisille yhteistä juutalaista uskontoa.

Tutkimustilanne ennen Kuolleen meren löytöjä

3. Kirjoittajien mukaan *ennen* Kuolleen meren kääreiden löytymistä varhaista juutalaisuutta (Early Judaism) pidettiin suurelta osalta monoliittisena ja normatiivisena uskontona, joka oli jakaantunut neljään ryhmään: fariseukset, saddukeukset, essealaiset ja selootit. Kuva perustui Makkabilaiskirjoihin, Josefuksen kirjoituksiin, muutamiin kristillisissä kaanonissa säilyneisiin apokryfikirjoihin sekä eräisiin pseudepigrafiisiin juutalaisiin kirjoituksiin. Oletettiin, että pyhien kirjoitusten lukumäärä ja juutalainen elämäntapa oli kaikkien juutalaisten hyväksymiä. Samoin oletettiin, että juutalaisuudessa oli jatkumo Esran ajasta rabbiin aikaan siitä huolimatta, että temppelehti oli tuhoutunut vuonna 70 jKr.

Tutkimustilanne heti kirjakääröiden löytymisen jälkeen

Kirjoittajien mukaan Kuolleen meren kääret ovat *mullistaneet* käsitystämme varhaisesta juutalaisuudesta (Early Judaism).

Kirjoittajien mukaan tämä johtuu mm. siitä, että toisin kuin useimmat muut lähteemme, kääret ovat (enimmäkseen) hepreaksi, ja ne tarjoavat ensikäden todistusaineistoa, jossa näkyy epätavallisia opinkäsityksiä. Ne paljastavat katkeraakin polemiikkaa laista ja temppeleistä sekä kirjoitusten merkityksestä. Ne myös todistavat, että uskonnollista kirjallisuutta tuotettiin aikana, jolloin profetian väitettiin sammuneen ja pyhien kirjoitusten kaanonin valmistuneen. Niin ikään tämä tapahtui aikana, jolloin uskottiin virallisen juutalaisuuden vallinneen ainakin sillä maantieteellisellä alueella, joka oli välittömästi Jerusalemin vallanpitäjien vaikutuspiirissä.

Kirjoittajat tuovat esiin sen, että viime aikoihin asti useimmat tutkijat ajattelivat kääreiden olevan Qumranissa (Khirbet Qumran) asuneen essealaisen yhteisön kirjastosta. Ryhmän ajateltiin olevan organisoitu, mutta lahkomainen yhteisö, joka vastusti ”virallista” juutalaisuutta. Toiset tutkijat puolestaan olettivat vain osan

kääröistä olevan peräisin tältä yhdeltä lahkomaiselta yhteisöltä, kun taas osa teksteistä oli peräsin yhteenliittyneiltä esseelaisilta ryhmiltä, joita asui pitkin maaseutua.

Nykyinen tutkimus

Kirjoittajien mukaan kuitenkin nykyään on tutkijoiden mielipiteissä korostunut, että kääröt eivät ole peräisin yhdeltä ryhmältä eivätkä edes lahkomaiselta ryhmältä. Sen sijaan ne ovat peräisin Jerusalemin kirjastoista ja sisältävät kirjoituksia, jotka heijastavat erilaisia juutalaisia uskomuksia ja käytäntöjä. Enenevässä määrin tutkijat ovat alkaneet lukea kääröjä toisistaan poikkeavina uskonnon ilmentyminä/ilmauksina, jotka edustavat laajaa kirjoa erilaisia juutalaisuuksia (Judaisms).

Kaiken edellä mainitun perusteella Davies - Brooke - Callaway päättelevät, että kääröt muuttavat käsitystämme ajanlaskun alun juutalaisuudesta erittäin radikaalilla tavalla. Enää ei voida puhua yhdestä normatiivisesta juutalaisuudesta.

Tehtävän 3 arvostelu:

Kokonaispistemäärä tehtävästä 3 on 20 pistettä, joka jakaantuu 5 pisteen osiin: jos tietää, että vastaus esitettyyn kysymykseen on kielteinen ja pääperusteluna on Kuolleen meren/ Qumranin tekstilöydöt, saa 5 pistettä. Jos sen lisäksi tietää, mitä yllä kunkin alaotsikon alla on kerrottu, saa max. 5 pistettä kustakin alajaksosta (3 x 5 p).